

начин. Ръководството на централизираната културна политика се нуждаеше от епически монументи, действащи, активни и примерни герои. Аналитически и психологически размишления нямаха нищо общо с въпроса, а се считаха, че разсейват границите между доброто и злото. Във Финландия също ясно се търсеше велик епичен роман. Нужна бе една лекуваща (целебна) картина на миналото, но както и в България, нямаше споразумение (представа) за това каква точно трябва да е тази картина. Различните групи имаха различни травми и официалната историческа картина трудно се съвместява с картината, представена от художествената литература.

Нортроп Фрай е представил модел за това, как един възвишен герой се *секурализира* в литературата. Става въпрос за една много дълга историческа тенденция, промяна, чийто краен продукт е ироничният герой на нашето време. Историята на близкото минало все пак показва, че развитието следва много различни модели. Конкретен пример за това е развитието на Димов като писател. По-голямата част от героите в неговите ранни произведения могат да се разглеждат като иронични образи, но в по-късните си произведения той се е опитвал с променлив успех да създаде положителни образи, които в много отношения са близо до възвишените образи на Фрай.

Дори най-новата история дава примери за бързи и противоположни линии на развитие. Доста скоро след избухването на войната в Югославия старата традиция с епически песни за герои е придобила отново значение. Поне военната пропаганда е имала полза от нея. Може само да се надяваме, че развитието няма да следва един цикъл, който води към тоталитаризъм и война, която също означава даден тоталитаризъм. Считаю за наивно да се мисли, че времето на великите разкази е отминало. Светът не е толкова съвършен. Разказите и техните интерпретации все още са в противоречие един с друг. Ние би трябвало да виждаме и други освен нашия собствен разказ - да виждаме разказите от различни краища на Европа и света. Макар много от тях на пръв поглед да изглеждат като чисти противоположности помежду си, дълбокият анализ показва, че те са учудващо близки. Съзнаването на това може би ни помогнало да свалим от някои митове за герои тяхната опасна аура, която от своя страна е водила народите към съп на национализъм и трагични исторически катастрофи.